

(ב) אשה כי תזריע. א"ר שמלאי (ויק"ר פי"ד סי' א) כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף: כי תזריע. לרבות שאפי' ילדתו מחוי, שנמחה ונעשה כעין זרע, אמו טמאה לידה! כימי נדת דותה תטמא. כסדר כל טומאה האמורה בנדה, מטמאה בטומאת לידה, ואפילו נפתח הקבר בלא דם²: דותה. לשון דבר הוב מגופה. לשון אחר לשון מדוה וחולי, שאין אשה רואה דם שלא תחלה, ראשה ואבריה כבדין עליה: (ד) תשב. אין תשב אלא לשון עכבה, כמו ותשבבו בקדש (דברים א מו), וישב באלני ממרא (בראשית יג יח): בדמי טהרה. אף על פי שרואה, טהורה (ספרא תזריע פ"א סי' ז): בדמי טהרה. לא מפיק ה"א, והוא שם דבר, כמו טוהר: ימי טהרה. מפיק ה"א, ימי טוהר שלה: בכל קדש וגו'. לרבות את התרומה³, לפי שזו טבולת יום ארוך, שטבלה לסוף שבעה ואין שמשעה מעריב לטהרה עד שקיעת החמה של יום ארבעים, שלמחר תביא את כפרת טהרתה: לא תגע. אזהרה לאוכל, כמו ששנויה ביבמות (הף עה"ז): (ז) והקריבו. ללמדך, שאין מעכבה לאכול בקדשים אלא אחד מהם, ואי זה הוא, זה הטאת, שנאמר וכפר עליה הכהן וטהרה, מי שהוא בא לכפר, בו הטהרה תלויה⁵: וטהרה. מכלל שעד כאן קרויה טמאה (ובחים יט: סנהדרין פג:): (ח) אחד לעלה ואחד לחטאת. לא הקדימה הכתוב אלא למקראה, אבל להקרבה הטאת קודם לעולה, כך שנינו בזבחים (ט"ז): בפי' כל התדיר: (ב) שאת או ספחת וגו'. שמות נגעים הם, ולבנות זו מזו⁷: בהרת.

¹ עי' נדה כז ע"ב: אמר קרא אשה כי תזריע וילדה זכר וגו' אפילו לא ילדה אלא כעין שהזריעה טמאה לידה. ועי' ספרא (תזריע נגעים פ"א סי' ו): אין לי אלא בן תשעה. בן שמונה בן שבעה בן ששה בן חמשה מנין תלמוד לומר וילדה זכר כל שתלד. אי וילדה אין לי אלא הוולד מנין המפלת סנדל או שיליה ושפיר מרוקם והיוצא מחותך תלמוד לומר כי תזריע וילדה כל זרע שתלד.

² עי' ילקוט שמעוני תורה (רמז תקמז): יכול בין סמוכין בין מפוזרים, ת"ל כימי נדתה. מה ימי נדתה סמוכין אף ימי לידתה סמוכין. כימי נדת דותה טמא, כימי נדתה כך ימי לידתה. מה ימי נדתה אין ראויים לזיבה ואין ספירת שבעה עולה לה, אף ימי לידתה אין ראויים לזיבה ואין ספירת ז' עולה בהן, דותה טמא לרבות את בועלה, דותה טמא לרבות את הלילות, דותה טמא לרבות את היולדת בזוב שצריכה שתשב שבעה נקיים.

³ עי' ספרא תזריע (פ"א סי' ח): בכל קדש לא תגע, יכול אף למעשר ת"ל ואל המקדש לא תבוא מה מקדש שיש בו נטילת נשמה אף קודש שיש בו נטילת נשמה יצא המעשר. אי מה מקדש הנכנס לו בטומאה ענוש כרת אף קדש האוכלו בטומאה ענוש כרת יצתה תרומה ת"ל בכל קודש לרבות תרומה. אי מה קודש משמע נגיעה אף מקדש משמע נגיעה ומנין שלא בנגיעה ת"ל ואל המקדש לא תבא. עד מלאת ימי טהרה לרבות יולדת נקבה. ועי' עוד יבמות עה ע"א ומכות יד ע"ב.

⁴ ז"ל: בכל קדש לא תגע אזהרה לאוכל או אינו אלא לנוגע ת"ל בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא מקיש קדש למקדש מה מקדש דבר שיש בו נטילת נשמה אף קדש דבר שיש בו נטילת נשמה ובנגיעה נטילת נשמה ליכא והאי דאפקיה בלשון נגיעה הכי קאמר נגיעה כאכילה. פי' רש"י: נגיעה כאכילה, האסור לאכול אסור ליגע.

ועי' ספרא תזריע (פ"א סי' ח): בכל קדש לא תגע. יכול אף למעשר, ת"ל ואל המקדש לא תבוא. מה מקדש שיש בו נטילת נשמה אף קודש שיש בו נטילת נשמה יצא המעשר. אי מה מקדש הנכנס לו בטומאה ענוש כרת אף קדש האוכלו בטומאה ענוש כרת יצתה תרומה, ת"ל בכל קודש, לרבות תרומה. אי מה קודש משמע נגיעה אף מקדש משמע נגיעה. ומנין שלא בנגיעה ת"ל ואל המקדש לא תבא. עד מלאת ימי טהרה לרבות יולדת נקבה.

⁵ עי' שם (ג ה), והקריבו מה תלמוד לומר לפי שהיא טעונה שנים יכול יהיו שנים מעכבים אותה תלמוד לומר והקריבו אחד מעכבה ואין שנים מעכבים אותה. איני יודע אם חטאת אם עולה כשהוא אומר וכפר מה מצינו בכל מקום כפרה בחטאת אף כאן כפרה בחטאת.

⁶ ז"ל: וכל המקודש מחבירו קודם את חבירו. דם חטאת קודם לדם עולה מפני שהוא מרצה.
⁷ עי' משנה נגעים (פ"א מ"א): מראות נגעים שנים שהן ארבעה. בהרת עזה כשלו, שניה לה כסיד ההיכל. והשאת קרום ביצה, שניה לה כצמר לבן, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, השאת כצמר לבן, שניה לה כקרום ביצה. וז"ל הירושלמי שם: א"ר לעזר בי רבי יוסי קומי ר' יוסי מתניתא אמרה שאינן זה למעלה מזה. אם השאת שכה מן הכהה שלה טהור יש לה מראה שני. בהרת שכה מן הכהה שלה טמא לא כל שכן שיהא לה מראה שני א"ל חמי מה מר שני יש לה שלישי לא כל שכן. ומה חמית מימר בהרת שכהה

לומר, ללמד יש יום שאתה רואה בו, ויש יום שאין אתה רואה בו, מכאן אמרו חתן נותנין לו כל שבעת ימי המשתה, לו ולאצטליתו ולכסותו ולביתו, וכן ברגל נותנין לו כל ימי הרגל¹⁴: (טו) צרעת הוא. הבשר ההוא, בשר לשון זכר: (יח) שחין. לשון חמום, שנתחמם הבשר בלקוי הבא לו מחמת מכה שלא מחמת האור¹⁵: ונרפא. השחין העלה ארוכה, ובמקומו העלה נגע אחר¹⁶: (יט) או בהרת לבנה אדמדמת. שאין הנגע לבן חלק, אלא פתוך ומעורב בשתי מראות לובן ואודם¹⁷: (כ) מראה שפל. ואין ממשו שפל, אלא מתוך לבנינותו הוא נראה שפל ועמוק, כמראה חמה עמוקה מן הצל¹⁸: (כב) נגע הוא. השאת הזאת או הבהרת: (כג) תחתיה. במקומה: צרבת השחין. כתרנומו רשם שחנא, אינו אלא רושם החמום הניכר בבשר. כל צרבת לשון רגיעת עור הנרגע מחמת חימום, כמו וְנִצְרְבוּ כָּהֵן פְּלִיפְּנִים (יהוקאל כא ג), רייטרי"ד בלע"ז: צרבת. רייטרי"שמענט בלע"ז: (כד) מחית המכוה. שנימני"ט בלע"ז, כשחיתה המכוה נהפכה לבהרת פתוכה או לבנה חלקה. וסימני מכוה וסימני שחין שוים הם, ולמה חלקן הכתוב, לומר שאין מצטרפין זה עם זה, נולד חצי גרים בשחין וחצי גרים במכוה, לא ידונו כגריס¹⁹: (כט) בראש או בוקן. בא הכתוב לחלק בין נגע שבמקום שער לנגע שבמקום בשר, שזה סימנו בשער לבן, וזה סימנו בשער צהוב²⁰: (ל) ובו שער צהב. שנהפך שער שחור שבו לצהוב: נתק הוא. כך שמו של נגע שבמקום שער: (לא) ושער שחר אין בו. הא אם היה בו שער שחור, טהור, ואין צריך להסגר,

מחיה. ראשי אצבעות ידים ורגלים וראשי אזנים וראש החוטם וראש הגוייה וראשי דדים באשה. רבי יהודה אומר אף של איש. ר"א אומר היבולות והדלדולים והמסמרות אינן מטמאין משום מחיה.
¹⁴ עי' שם (פ"ה סי' ב): וביום מלמד שנותנים לו ב' ימים ב' ימים לביתו ב' ימים לכסותו דברי ר' יהודה. רבי אומר הרי הוא אומר וצוה הכהן וגו' אם ממתינים לדבר הרשות לא ימתינו לדבר מצוה. וכמה היא מצותו נראה בחתן נותנים ז' ימי המשתה לו ולביתו ולכסותו וכן ברגל נותנים לו כל ימי הרגל.
¹⁵ עי' חולין ח ע"א: לקה בעץ באבן בגפת בחמי טבריא ובכל דבר שלא בא מחמת האור לאתווי אבר מעיקרו זהו שחין. ועי' ספרא (תזריע דיבורא דנגעים פ"ו סי' ו): אין לי אלא שחין שעלה מאליו מנין לקה בעץ ובאבן ובגפת ובמי טבריא ובכל שאינו בא מחמת האש הוא שחין תלמוד לומר שחין שחין ריבה. אין לי אלא שחין שלאחר הדיבור שלפני הדיבור מנין.
¹⁶ עי' ספרא (שם סי' ה) שחין יכול מורד תלמוד לומר ונרפא. אי ונרפא יכול עד שיעשה צלקת תלמוד לומר שחין. הא כיצד נרפא ולא נרפא וכן הוא אומר למטה צרבת השחין הוא עד שתקרום קקליפת השום.

¹⁷ עי' ספרא שם (פ"ז סי' ה): בהרת לבנה אדמדמת, מלמד שהיא מטמאה בפתוך. ומנין שתטמא חלקה תלמוד לומר לבנה. מנין לרבות שאר המראות תלמוד לומר או לבנה.

זה חולק על רש"י אם כן צ"ע גדול מהוא מקור של רש"י
¹⁸ עי' בבא בתרא (פד ע"א): ומראהו עמוק מן העור, כמראה חמה עמוקה מן הצל.
¹⁹ עי' ילקוט שמעוני תורה (רמז תקנא): ובשר כי יהיה בו בעורו שחין ונרפא. או בשר כי יהיה בעורו מכות אש מלמד שאין השחין והמכוה מצטרפין זה עם זה לא שבאו ואין יודע אם שחין הוא ואם מכוה הוא, אלא אפילו כחצי גריס מן השחין וכחצי גריס מן המכוה אין מצטרפין.
ועי' עוד חולין ח ע"א: תניא שחין ומכוה אם שחין קודם למכוה בטל מכוה את השחין ואם מכוה קודמת לשחין בטל שחין את המכוה והכא היכי דמי כגון דהוה ביה חצי גריס שחין מעיקרא וליבן שפוד והכה בו ונפק ביה חצי גריס אחר.

²⁰ עי' שם (ויקרא יג מדות פרק ב פסקא ג): וכל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל לטעון טען אחר שלא כענינו יצא להקל ולהחמיר. כיצד ואיש או אשה כי יהיה בו נגע בראש או בזקן והלא הראש והזקן בכלל עור ובשר היו וכשיצאו מן הכלל לטעון טעון אחר שלא כענינו יצאו להקל ולהחמיר להקל עליהם שלא ידונו בשער לבן ולהחמיר עליהם שידונו בשער צהוב.

ועי' (תזריע דיבורא דנגעים פ"ה סי' ה) ובו להביא את שבתוכו ושוכב חוצה לו פרט לשחוצה לו ושוכב בתוכו. ושער מיעוט שער שתי שערות. צהוב לא ירוק לא אדום ולא שחור. אוציא את כולו ולא אוציא את שער לבן. ודין הוא ומה אם שער צהוב שאינו סימן טומאה בנגע הרי הוא סימן טומאה בנתק שער לבן שהוא סימן טומאה בנגע אינו דין שיהא סימן טומאה בנתק תלמוד לומר צהוב צהוב ולא לבן. ולמה הוא דומה לתבנית הזהב.

ששער שחור סימן טהרה הוא בנתקים, כמו שנאמר ושער שחור צמח בו וגו'²¹: (לב) והנה לא פשה וגו'. הא אם פשה, או היה בו שער צהוב, טמא²²: (לג) והתגלה. סביבות הנתק: ואת הנתק לא יגלה. מניח שתי שערות סמוך לו סביב, כדי שיהא ניכר אם פשה, שאם יפשה יעבור השערות ויצא למקום הגילוח²³: (לה) אחרי טהרתו. אין לי אלא פושה לאחר הפטור, מנין אף בסוף שבוע ראשון ובסוף שבוע שני, תלמוד לומר פשה יפשה²⁴: (לו) ושער שחר. מנין אף הירוק והאדום שאינו צהוב, תלמוד לומר ושער. ולשון צהוב, דומה לתבנית הזהב²⁵. צהוב כמו זהוב, אור"בלא בלע"ז: טהור הוא וטהרו הכהן. הא טמא שטהרו הכהן, לא טהור²⁶: (לח) בהרת. חברבורות: (לט) כהות לבנות. שאין לובן שלהן עז, אלא כהה: בהק. כמין לובן הנראה בבשר אדם אדום שקורין רוש"ו בין חברבורות אדמימותו קרויה בהק, כאיש עדשן שבין עדשה לעדשה מבהיק הבשר בלובן צח: (מ) קרח הוא טהור הוא. טהור מטומאת נתקין, שאינו נדון בסימני ראש וזקן שהם מקום שער, אלא בסימני נגעי עור בשר, בשער לבן ומחיה ופשוין²⁷: (מא) ואם מפאת פניו. משפוע קדקד כלפי פניו קרוי גבחת, ואף הצדעין שמכאן ומכאן בכלל, ומשפוע קדקד כלפי אחוריו קרוי קרחת²⁸: (מב) נגע לבן אדמדם. פתוך. מניין שאר המראות, תלמוד לומר²⁹ כמראה צרעת עור בשר, כמראה הצרעת האמור בפרשת עור בשר, אדם כי יהיה בעור בשרו, ומדו אמור בו, שמטמא בארבע מראות, ונדון בב' שבועות, ולא כמראה צרעת האמור בשחין ומכוה שהוא נדון בשבוע א', ולא כמראה נתקין של מקום שער שאין

²¹ עי' שם (תזריע דיבורא דנגעים פ"ח סי' ט): ושער שחור אין בו והסגיר ואם יש בו פטור. או אינו אומר אלא ושער שחור אין בו והסגיר ואם יש בו מטמא. כשהוא אומר ואם בעיניו עמד הנתק טהור הוא הרי זה בא ללמד על שער שחור שהוא סימן טהרה בנתק הא מה אני מקיים ושער שחור אין בו ואם יש בו פטור. והסגיר הכהן את נגע הנתק שבעת ימים תחילה.

²² עי' ילקוט שמעוני תורה (רמז תקנא): והנה לא פשה הנתק ולא היה בו שער צהוב, ר' יהודה אומר אינו אומר לא הפך בו שער צהוב אלא ולא היה בו שער צהוב הא אם קדם את הנתק הרי הוא טמא, רבי יוחנן בן נורי אומר אינו אומר ולא היה בו שער צהוב (אפילו) דק אלא לא היה בו שער [צהוב] אף על פי שארוך, ומראה הנתק אין עמוק מן העור ולא ממשו.

²³ עי' שם ט ז): יכול כשם שתגלחת שהוא [ודאין] תלמוד לומר ואת הנתק לא יגלה. וכי מה יש בו ואם כן למה נאמר ואת הנתק לא יגלה אלא סמוך לנתק לא יגלה הא כיצד מגלח חוצה לו ומניח שתי שערות סמוך לו כדי שיהא ניכר אם פשה. ומנין לתולש סימני טומאה מתוך נגעו עובר בלא תעשה תלמוד לומר ואת הנתק לא יגלה.

²⁴ עי' שם (פ"ט סי' ט): אחרי טהרתו אין לי אלא לאחר הפטור ומנין אף בסוף שבוע ראשון בסוף שבוע שני תלמוד לומר יפשה ואם פשה יפשה.

²⁵ עי' שם (פ"ה סי' ה) צהוב לא ירוק לא אדום ולא שחור. אוציא את כולו ולא אוציא את שער לבן. ודין הוא ומה אם שער צהוב שאינו סימן טומאה בנגע הרי הוא סימן טומאה בנתק שער לבן שהוא סימן טומאה בנגע אינו דין שיהא סימן טומאה בנתק תלמוד לומר צהוב צהוב ולא לבן. ולמה הוא דומה לתבנית הזהב.

²⁶ עי' שם ט ז): טהור הוא. יכול יפטור וילך לו תלמוד לומר וטהרו הכהן. אי וטהרו הכהן יכול אם אמר כהן על טמא טהור יהא טהור תלמוד לומר טהור וטהרו הכהן.

²⁷ עי' שם (ויקרא יג מדות פ"ב סי' ה): דבר הלמד מענינו כיצד ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא. יכול יהא טהור מכל טומאה ת"ל וכי יהיה בקרחת או בגבחת נגע לבן אדמדם. דבר למד מענינו שאינו טהור מכל טומאה אלא מטומאת נתקים בלבד.

²⁸ עי' שם (תזריע דיבורא דנגעים פ"י סי' ז): ואם מפאת פניו ימרט ראשו גבח הוא טהור הוא. פאת פניו אין לי אלא פאת פניו מנין לרבות הצדעין מיכן ומיכן תלמוד לומר ואם מפאת פניו. איזהו קרחת ואיזהו גבחת מן הקדקד שופע לאחריו זו היא קרחת מהקדקוד שופע לפניו זו היא גבחת.

²⁹ בגרסא שלי נוסף כאן "נגע" ואח"כ פסוק ג "כמראה נצרת עור בשר" עי' שם (פ"א סי' ג): וראה אותה הכהן והנה שאת הנגע לבנה אדמדמת, למדנו לשאת שהיא מטמאה בפתוך, ומנין לרבות שאר המראות תלמוד לומר נגע לבן אדמדם, כמראה צרעת עור הבשר בשני שבועות.

מטמאין בארבע מראות, שאת ותולדתה, בהרת ותולדתה³⁰: (מד) בראשו נגעו. אין לי אלא נתקין, מנין לרבות שאר המנוגעים, תלמוד לומר טמא יטמאנו, לרבות את כולן. על כולן הוא אומר בגדיו יהיו פרומים וגו'³¹: (מה) פרמים. קרועים (מ"ק טו): פרוע. מְגַדֵּל שְׁעָרָא³²: ועל שפם יעמה. כאבל: שפם. שער השפתים, גרינו"ן בלע"ז: וטמא טמא יקרא. משמיע שהוא טמא, ויפרשו ממנו (מ"ק ה): (מו) בדרד ישב. שלא יהיו שאר טמאים יושבים עמו (ספרא פי"ב ס"י יב). ואמרו רבותינו (ערכין טז), מה נשתנה משאר טמאים לישב בדרד, הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו ובין איש לרעהו, אף הוא יבדל³³: מחוץ למחנה. חוץ לשלש מחנות (פסחים טו): (מח) לפשתים ולצמר. של פשתים או של צמר: או בעור. זה עור שלא נעשה בו מלאכה³⁴: או בכל מלאכת עור. זה עור שנעשה בו מלאכה³⁵: (מט) ירקרק. ירוק שבירוקין³⁶: אדמדם. אדום שבאדומים³⁷: (נא) צרעת ממארת. לשון סלון מְמַאֵיר (יהוקאל כח כד), פויי"נטש בלע"ז. ומדרשו תן בו מארה שלא תהנה הימנו (ספרא פי"ד ס"י יא): (נב) בצמר או בפשתים. של צמר או של פשתים, זהו פשוטו. ומדרשו יכול יביא גיזי צמר ואניצי פשתן וישרפם עמו, תלמוד לומר היא באש תשרף, אינה צריכה דבר אחר עמה, א"כ מה תלמוד לומר בצמר או בפשתים, להוציא את האִימְרִיּוֹת שבו שהן ממיזן אחר³⁸. אימריית לשון שפה, כמו אימרא: (נד) את אשר בו הנגע. יכול מקום הנגע בלבד, תלמוד לומר את אשר בו הנגע. יכול כל הבגד כולו מעון כבוס, תלמוד לומר הנגע, הא כיצד, יכבס מן הבגד עמו (ספרא פט"ו ס"ה ה): (נה) אחרי הכבס. לשון הַעֲשׂוֹת: לא הפך הנגע את עינו. לא הוכחה ממראיתו: והנגע לא פשה. שמענו שאם לא הפך ולא פשה טמא, ואין צריך לומר לא הפך ופשה. הפך ולא פשה איני יודע מה יעשה לו, תלמוד לומר והסגיר את הנגע מכל

³⁰ ע"י שם ו): נראה למי דומה דנים דבר שהוא מיטמא במחיה מדבר שהוא מטמא במחיה ואל יוכיחו שחין ומכוה שאינן מיטמים במחיה. או כלך לדרך זו דנים דבר שהוא מטמא בב' סימנים מדבר שהוא מטמא בב' סימנים ואל יוכיחו עור הבשר שהוא מטמא בג' סימנים ת"ל כמראה צרעת עור בשר בב' שבעות הרי עור הבשר כזו מה זה מטמאה בפתוך אף עור הבשר מטמאה בפתוך. ר' אומר הרי היא כעור הבשר מה עור הבשר מטמא חלקה שלא פתוחה אף זה טמא חלקה שלא פתוחה. צרעת כגריס הלא דין הוא טימא כאן וטימא בשחין ובמכוה מה שחין ומכוה כגריס אף כאן כגריס.

³¹ ע"י שם (פ"ה ס"ג ג): מה זה מיוחד שבראשו נגעו אף אני מרבה את הנתקים שבראשם נגעם, ומנין לרבות שאר המנוגעים תלמוד לומר טמא יטמאנו הכהן.

³² ע"י מו"ק (טו ע"א): וראשו יהיה פרוע אין פריעה אלא גידול שער דברי רבי אליעזר רבי עקיבא אומר נאמרה הוייה בראש ונאמרה הוייה בבגד מה הוייה האמורה בבגד דבר שחוץ מגופו אף הוייה בראש דבר שחוץ מגופו מאי לאו אתפילין אמר רב פפא לא אכומתא וסודרא.

³³ ז"ל: חנינא מרבי חנינא ואמרי לה מרבי יהושע בן לוי מה נשתנה מצורע שאמרה תורה בדר ישב מחוץ למחנה מושבו הוא הבדיל בין איש לאשתו בין איש לרעהו לפיכך אמרה תורה בדר ישב וגו'.

³⁴ ע"י ספרא (תזריע דיבורא דנגעים פי"ג ס"י יב): יכול אף עור המצה ועור האיפה במשמע ת"ל מלאכת עור יצאו עור המצה ועור האיפה שלא נעשה בהם מלאכה. אוציא את עור המצה ועור האיפה שלא נעשה בו מלאכה ולא אוציא עורות רצועות סנדלים שנעשה בהם מלאכה ת"ל כלי יצאו עורות רצועות סנדלים שאינן כלים. או יכול שאני מוציא עורות אהלים שאינם כלים ת"ל לכל אשר יעשה העור למלאכה לרבות עורות אהלים.

³⁵ ע"י הערה הקודמת.

³⁶ ע"י שם (פי"ד ס"י ב): והיה הנגע ירקרק יכול כל מראה ירוק ת"ל ירקרק ירוק שבירוקים. אדום יכול כל מראה אדום ת"ל אדמדם אדום שבאדומים.

³⁷ ע"י הערה הקודמת.

³⁸ ע"י שם (פט"ו ס"א א-ג) ושרף את הבגד או את השתי או את הערב בצמר או בפשתים. יכול יביא גיזי צמר ואניצי פשתן וישרפם עמה ת"ל היא באש תשרף אינה צריכה ד"א לשרף עמה. א"כ למה נאמר בצמר או בפשתים להוציא את האימריית. אוציא את האימריית של שיראים ושל זהב שאין מיזן מיטמי בנגעים ולא אוציא את של ארגמן ושל זהורית טובה שמינו מיטמי בנגעים ת"ל אשר בו הנגע הראוי לקבל נגע.

מקום, דברי רבי יהודה, וחכמים אומרים וכו' כדאיתא בתורת כהנים (פמ"ו ס"י ז'³⁹), ורמזתיה כאן לישב המקרא על אופניו: פחתת היא. לשון גומא, כמו בַּאֲחַת הַפְּחָתִים (שמואל-ב' יז ט), כלומר שפלה היא, נגע שמראיו שוקעין⁴⁰: בקרחתו או בגבחתו. כתרנומו בַּשְּׁחִיקוֹתָהּ או בַּחֲדָתוֹתָהּ: קרחתו. שחקים, ישנים⁴¹. ומפני המדרש שהוצרך לגזרה שוה, מנין לפריחה בבגדים שהיא טהורה, נאמרה קרחת וגבחת באדם, ונאמרה קרחת וגבחת בבגדים, מה להלן פרה בכולו טהור, אף כאן פרה בכולו טהור (פנהדרין פת), לכך אחז הכתוב לשון קרחת וגבחת. ולענין פירושו ותרנומו זהו משמעו, קרחת לשון ישנים, וגבחת לשון חדשים, כאלו נכתב באחריתו או בקדמותו, שהקרחת לשון אחוריים, והגבחת לשון פנים, כמו שכתוב ואם מפאת פניו וגו', והקרחת כל ששופע ויורד מן הקדקד ולאחריו, כך מפורש בתורת כהנים (פמ"ו ס"י ט): (נו) וקרע אתו. יקרע מקום הנגע מן הבגד, וישרפנו⁴²: (נו) פרחת הוא. דבר החוזר וצומח: באש תשרפנו. את כל הבגד⁴³: (נח) וסר מהם הנגע. אם כשכבסוהו בתחלה על פי כהן סר ממנו הנגע לגמרי⁴⁴: וכבס שנית. לשון טבילה. תרגום של כבוסין שבפרשה זו לשון לבון, וַיִּתְחַנֵּר, חוץ מזה שאינו ללבון אלא לטבול, לכך תרגומו וַיִּצְטַבֵּעַ, וכן כל כבוסים בגדים שהן לטבילה מתורגמין ויצטבע: חסלת פרשת תזריע

³⁹ ז"ל: וראה הכהן אחרי הכבס ולא פשה טמא הא אם לא הפך ולא פשה טמא. הפך ולא פשה איני יודע מה יעשה לו ת"ל והסגירו שבעת ימים שנית דברי ר' יהודה. וחכ"א טמא אינו אלא משם עומד הא מה אני מקיים והנה לא הפך הנגע את עינו והנה לא פשה טמא (הפך טמא) בכל מין שהוא מטמא לו.

⁴⁰ עי' שם (פמ"ו ס"י ח): פחתת שיהו כל מראיה שוקעין. או אינו פחתת אלא כמראה שני כשהוא אומר היא הרי היא כמות שהיתה הא מה אני מקיים פחתת שיהו כל מראיה שוקעים.

⁴¹ עי' שם (ס"י ט): בקרחתו אלו השחקים. בגבחתו אלו החדשים. מיכן אמרו סגוס שנראה בו נגע. ר"א בן יעקב אומר עד שיראה באריג ובמוכין.

⁴² עי' ספרא (תזריע דיבורא דנגעים פ"טז ס"א א-ב): וקרע יכול יקרע בו קרע קטן ויקיים בו מצות קריעה תלמוד לומר אותו. אי אותו יכול ישצפנו וינחנו במקומו ת"ל מן הבגד ינתקנו מן הבגד. אי מן הבגד יכול יקרע וישליך את הקרעים לאשפות ת"ל באש תשרפנו את אשר בו הנגע לימד על כל הקרעים שהם טעונים שריפה.

⁴³ עי' הערה הקודמת.

⁴⁴ עי' ספרא (תזריע דיבורא דנגעים פ"טז ס"י י): והבגד או השתי או הערב או כל כלי העור אשר תכבס יכול יקיים בו מצות כבוס ת"ל וסר מהם הנגע. אי וסר יכול מצד זה לצד זה ת"ל מהם עד שיעקר מהם מכולו.